

Arkitekturpris 2023

Vinnare av Skånes arkitekturpris 2023:

Hage i Lund

Brendeland & Kristoffersen Arkitekter.

Det andliga rummet sätter prägel på en ny stadsdel

Mitt ute på ett öppet fält i de nordöstra delarna av Lund hittar du en trädgårdsyta besådd med örter och klöver, som omsluts av en mer än två meter hög tegelmur på tre av fyra sidor. På den fjärde sidan, där sikten är öppen mot öster, finns ett långt bord som man kan samlas kring och tolv gedigna träpelare som bär upp ett maffigt ståltak.

Platsen heter ”Hage”, som på norska betyder trädgård, och är ritad av de Trondheim-baserade arkitekterna Geir Brendeland och Olav Kristoffersen. För sitt arbete med att uppmuntra till innovation och samtal om alternativa utvecklingar av dagens samhällsbyggande i Skåne belönas de nu med Skånes arkitekturpris.

På platsen som omger Hage, närmare bestämt norra Brunnsberg, planeras just nu för ett alldeles nytt område vid namn Råängen. Råängen ska få en slags småstadskaraktär, husen ska på sin höjd få sex våningar och så ska det finnas förskola, butiker och restauranger. Det är Lunds domkyrka som ligger bakom planerna, som i stället för att sälja marken när området skulle exploateras behöll den. De vill, med grundidéer förknippade med kyrkan, kunna bidra till framväxten av en ny stadsdel intill de internationella och dynamiska forskningsprojekten Max IV, ESS och Kunskapsparken.

Vid sidan av att driva arkitekturbyrån Brendeland & Kristoffersen är Geir och Olav också professorer i arkitektur vid NTNU i Trondheim. Sedan de grundade byrån år 2003 har de tagit sig an relativt få projekt – men med noggrannhet och kvalitet som högsta prio. Med detta synsätt på arkitektur fick de av Domkyrkan uppdraget att rita den nya samlingsplatsen i Råängen. Och Domkyrkan har stuckit ut i rollen som uppdragsgivare, menar Geir Brendeland.

– Det har varit fantastiskt intressant att arbeta tillsammans med Domkyrkan. Vanligtvis handlar våra uppdrag kort och gott om att ett objekt ska byggas, och i samtalet hamnar man fort vid det tekniska och ekonomiska. Men detta projekt har varit mer än att bara bygga någonting. Domkyrkan har haft en unik lust till att samtala och varit nyfikna hela vägen genom projektet, och inte så mycket på de tekniska delarna utan på ett djupare plan. Exempelvis kring frågor som rör platsens betydelse för människor och samhället i stort, säger han.

Hage symboliserar kyrkan på ett försiktigt sätt som inte är självklart för den som inte redan är medveten om det. Taket bärs upp av tolv pelare, lika många som de tolv apostlarna. Gjutningsarbetet har gjorts på samma sätt som i kyrkan. Muren som omger det gröna rummet är en symbol för ruiner och skyddade rum och trädgården ska ge dig en andlig upplevelse.

Att bygga bra mötesplatser och offentliga rum för befolkningen har i alla tider varit en del av stadsplanering och en viktig urbanismfråga. Många olika historiska platser har inspirerat Geir Brendeland och Olav Kristoffersen längs vägen, bland annat persiska Maidan, grekiska Agora och romanska Forum.

– Det har varit långa och många diskussioner. Domkyrkan är mer än tusen år gammal och därför är det självklart att vi i detta projekt också ska ha ett långt perspektiv, säger Geir Brendeland.

Eftertänksamhet är ambitionen inte bara för Hage, utan för hela området Råängen. Domkyrkan vill i långsam takt och med mycket tid till att reflektera låta området växa fram kring samlingsplatsen. Men i en tid som denna är det unikt med målsättningen att göra något långsamt, så även inom arkitektur. Men att göra kloka, genomtänkta val är viktigt även ur ett hållbarhetsperspektiv, menar Geir Brendeland.

– För oss betyder hållbarhet förstås att något är av hög kvalitet, men också att det är vackert så att människor tycker om det och tar vara på det. Hage är byggt av vackra material, exempelvis är muren ett otroligt hantverk bestående av hundra år gamla, fina tegelstenar som tidigare använts vid en syltfabrik i Åstorp.

Geir Brendeland hoppas att Hage kommer att färga och präglade stadsdelen Råängen som så sakteliga växer upp i dess närhet och att platsen kan visa på betydelsen av att våga spendera mycket tid på att tänka, ställa många frågor och att vara nyfik.

Vad betyder det för er att Skånes arkitekturpris?

– Det är självklart väldigt, väldigt fint att vinna Skånes arkitekturpris. Det ligger enormt mycket arbete bakom projektet och det är många vi vill tacka, inte minst de som gjort det fantastiska arbetet med att bygga Hage, säger Geir Brendeland.

Om Skånes arkitekturpris

Varje år utlyser Region Skåne i samarbete med Sveriges Arkitekter Skåne ett skånskt arkitekturpris. Arkitektur är mer än hus och byggnader, det är allt där emellan också. God arkitektur är vital för den regionala attraktiviteten och vår skånska miljö. Därför lyfter priset upp och premierar bebyggelsemiljöer eller andra anlagda miljöer som har tagit tillvara på platsens värden och tillfört arkitektoniska kvalitéer. Projekt som förstärker de mindre orternas attraktivitet prioriteras.

Skånes arkitekturpris har delats ut sedan 2001. Vinnarna erhåller två prisbasbelopp, för 2023 motsvarar det 105 000 kr. Vinnarna tar emot priset den 5 september på Arkitekturdagen på Form/Design Center i Malmö.

Läs mer om priset och om tidigare vinnare: <https://utveckling.skane.se/soka-stod/priser-och-stipendier/region-skanses-designpris/>